

Verzonden per e-mail: gemeente@oisterwijk.nl; juul.willemsen@oisterwijk.nl

Aan het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Oisterwijk
Postbus 10101
5060 GA OISTERWIJK

Oisterwijk, 1 april 2020

Betreft:

Reactie Adviesraad Sociaal Domein op het raadsvoorstel “Strijdplan Sociaal Domein”

Geacht College,

Graag voldoet de Adviesraad Sociaal Domein aan uw verzoek advies uit te brengen over het raadsvoorstel “Strijdplan Sociaal Domein”.

Allereerst treft u een algemene reactie aan. Vervolgens geven wij ons commentaar op de voorgestelde maatregelen. Wij sluiten af met een drietal algemene suggesties.

Algemene reactie

Het Strijdplan bevat acute maatregelen, uit financiële noodzaak te nemen, met als doel op korte termijn bezuinigingen te realiseren. De Adviesraad wil daarin meedenken en neemt bij de onderstaande adviezen die noodzaak tot uitgangspunt. Daardoor kan het in enkele gevallen lijken alsof wij voorbij gaan aan in het verleden uitgebrachte adviezen, zoals bijvoorbeeld ons pleidooi voor het realiseren van meer dagopvang voor kwetsbare ouderen. Wij willen wel benadrukken dat wij die op de langere termijn gerichte adviezen handhaven.

Wij zijn blij met het algemene uitgangspunt van het Strijdplan: Inwoners die dat écht nodig hebben, blijven hulp en ondersteuning ontvangen. In de huidige omstandigheden kunnen wij ook de uitgangspunten van normalisatie en zakelijkheid onderschrijven. Maar vanwege het ingrijpende karakter van de voorgestelde maatregelen zijn wij toch bezorgd dat de hulp aan degenen die het echt alleen niet redden, in de knel kan komen. Wanneer het “nieuwe normaal” voor de echt kwetsbaren een niet haalbare situatie is, moet individueel maatwerk mogelijk blijven.

De effectiviteit van de voorgestelde maatregelen is moeilijk in te schatten. In het raadsvoorstel ontbreekt een analyse van de kostenoverschrijding die door een maatregel moet worden ingeperkt. In sommige gevallen, bijvoorbeeld bij het afschaffen van het abonnementstarief, lijkt het evident dat de maatregel direct effect zal hebben. In andere gevallen, bijvoorbeeld bij het stoppen met standaard combineren van vervoer met dagbesteding, is het niet duidelijk of de ongewenste neveneffecten (die het college aangeeft te willen vermijden) al dan niet in de berekening van de kostenbesparing zijn meegenomen.

Dit alles leidt ertoe, dat wij het realiteitsgehalte van de ingeschatte besparingen niet goed kunnen beoordelen. Wij onthouden ons dan ook van een oordeel daarover. Het is echter wel duidelijk dat een aantal voorgestelde maatregelen zal leiden tot extra uitvoeringskosten. Wij gaan ervan uit dat die extra kosten zijn meegewogen bij het inschatten van de besparingen.

Maatregelen Wmo

1. *Pilot afschaffen abonnementstarief*

Wij kunnen deze maatregel onderschrijven, ook omdat deze recht doet aan de intentie van de Wmo: de samenleving ondersteunt hen die het op eigen kracht niet redden.

Wij gaan ervan uit dat het college zich heeft beraden over alternatieve maatregelen die genomen moeten worden wanneer de minister deze pilot verbiedt.

2/3. *Afschaling van lichte maatwerkvoorzieningen naar de basisstructuur*

Bij het afwijzen van een aangevraagde maatwerkvoorziening moet de gemeente er zeker van zijn dat een vervangende voorziening of vorm van ondersteuning vanuit de basisstructuur kan worden geboden. Een helder en gedetailleerd overzicht van de geboden voorzieningen in de basisstructuur is daarvoor een noodzakelijk hulpmiddel. Wij begrijpen dat daaraan wordt gewerkt.

Wij pleiten voor een actieve doorverwijzing. Het mag niet zo zijn dat de hulpvrager zelf moet uitzoeken tot welke partij hij zich kan wenden.

Wij pleiten ook voor een vorm van nazorg, om na te gaan of de inwoner daadwerkelijk geholpen is. Wellicht kunnen de inwoners die een verwijzing naar een voorziening in de basisstructuur hebben gekregen, meegenomen worden in het klanttevredenheidsonderzoek.

4. *Hoogste intensiteit van huishoudelijke hulp niet meer toekennen*

Voor de werkelijk kwetsbaren is een meer intensieve vorm van huishoudelijke ondersteuning een voorwaarde om thuis te kunnen blijven wonen. Verhuizen is immers vaak geen optie, gezien de lange wachtlijsten voor alle vormen van beschut of beschermd wonen.

Wij hebben op voorhand geen voorstelling bij andere mogelijkheden om deze zorg te bieden. Wij vinden dan ook dat die andere mogelijkheden uitgewerkt en beschikbaar moeten zijn voordat deze maatregel wordt ingevoerd.

5. *Woningaanpassingen als algemeen gebruikelijk bestempelen*

Als het gaat om een woning in eigen bezit, lijkt deze maatregel redelijk. Wij willen er wel op wijzen, dat er toch woningbezitters zijn die niet over de middelen beschikken om hun huis aan te passen. Wij denken aan ouderen met een klein pensioen die de hypotheek op hun huis (vrijwel) geheel hebben afgelost. Onder de bewoners van huurwoningen zullen zich vergelijkbare situaties voordoen.

Een inwoner met onvoldoende eigen middelen moet, naar ons oordeel, een beroep op (gedeeltelijke) financiering van een noodzakelijke woningaanpassing kunnen blijven doen, omdat hij geen alternatief heeft.

6. *Dwingend afgeven van een primaat verhuizing*

Wij vinden deze maatregel te ver gaan. De inbreuk op de persoonlijke levenssfeer is te groot.

De voorgestelde maatregel treft hoofdzakelijk ouderen die waarschijnlijk al lange tijd in hun huidige huis wonen. Bij verhuizing verliezen zij hun plaatselijke sociale netwerk, waardoor hun zelfredzaamheid afneemt. Dit zal vervolgens weer andere ondersteuningsvragen oproepen.

De gemeente kan een inwoner niet dwingen te verhuizen. De gemeente kan een inwoner wel verschillende opties voorleggen, waaronder bijvoorbeeld een gedeeltelijke vergoeding van een traplift of een verhuizing naar een meer passende woning. In dat laatste geval moet die woning wel beschikbaar zijn.

7. *Stoppen met standaard combineren van vervoer met dagbesteding*

Deze maatregel is te billijken. Wel moeten ongewenste neveneffecten gecompenseerd worden. Wij denken daarbij aan mensen die gebruik maken van een taxibusje omdat zij aan een rolstoel gebonden zijn. Deze mensen hebben waarschijnlijk geen alternatieve vervoersmogelijkheid.

Verder moet duidelijk gecommuniceerd worden dat het hier om een Wmo-maatregel gaat. Voor vervoer naar een door de Wlz gefinancierde dagopvang geldt deze maatregel niet.

Hoewel hier in het Strijdplan geen opmerkingen over worden gemaakt, willen wij toch het belang benadrukken van de dagbesteding voor ouderen en mensen met een beperking. Wij vinden het belangrijk dat deze in tact en bereikbaar blijft.

8/9. Loskoppelen regiotalipax van vrijwilligersvervoer / verkorte route regio 80+ terugdraaien

Op zich hebben wij begrip voor deze maatregelen. Wij willen er wel op wijzen dat de uitvoeringskosten van de bestaande regelingen beperkt zijn. Daarvoor in de plaats komen nu kosten voor het beoordelen van de aanvragen, het afgeven van beschikkingen en het behandelen van bezwaren. Wij vragen ons af of deze extra kosten opwegen tegen de bezuiniging.

Maatregelen jeugd

1. Intensiteiten A en B van arrangementen 1 en 2 niet meer toekennen

Wij kunnen deze maatregel billijken.

2. PGB tarieven verlagen van 90% naar 75%

Wij begrijpen deze koerswijziging, die het uitgangspunt dat in principe zorg in natura wordt geboden verder benadrukt. Wij kunnen niet overzien welke gevolgen deze verlaging heeft voor kwetsbare gezinnen die noodgedwongen moeten terugvallen op een PGB omdat de beschikbare zorg in natura voor hen geen oplossing biedt. Wij vragen om aandacht voor en coulance in deze gevallen.

3. ADHD zorg naar huisarts

Wij nemen aan dat deze maatregel met de huisartsen besproken is en dat deze extra taak voor hen haalbaar is. Voor een deel vindt deze zorg overigens al plaats in de huisartsenpraktijken waar een praktijkondersteuner-Jeugd aanwezig is.

4. Vervoer alleen toekennen bij medische noodzaak

Wij begrijpen deze maatregel. Wij vinden wel dat ook sociale noodzaak een criterium zou moeten zijn om een vervoersvoorziening toe te kennen.

5. Rijgen van hulp

Zoals het college zelf opmerkt, verschuift deze maatregel het financiële risico naar de aanbieder. Veel instellingen in de jeugdzorg verkeren zelf in een moeilijke financiële situatie. Wij vragen ons dan ook af of het uit maatschappelijk oogpunt te rechtvaardigen is het financiële risico af te schuiven op een kwetsbare partij die een vitale rol speelt in de hulpverlening.

In de wereld van gedrags- en psychische problemen is het moeilijk vooraf te beoordelen of een gewenst resultaat met de toegekende middelen haalbaar is. Het is vaak moeilijk te beoordelen of dat resultaat bereikt is. Hiervoor bestaan geen meetbare criteria. Het is dan ook te verwachten dat de nodige discussie ontstaat wanneer een betrokken partij van mening is dat de gewenste resultaten niet bereikt zijn. Het college kiest in zo'n geval voor arbitrage. Dat pad is omslachtig, ademt wantrouwen jegens de aanbieder, levert vertraging op en is daarom niet in het belang van het kind. Wij kiezen liever voor goed overleg met de aanbieder vanuit een opgebouwde vertrouwensrelatie.

Aanvullende suggesties

Zeker stellen dat de basisstructuur de lichte hulpvragen kan opvangen

Een belangrijk onderdeel van het Strijdplan is het overhevelen van eenvoudige hulp en ondersteuning naar de basisstructuur. Nu is "basisstructuur" een containerbegrip. Wij vinden het noodzakelijk om na te gaan welke voorzieningen in de basisstructuur die extra zorg moeten opvangen, of die in staat zijn de extra zorg te leveren, dan wel of die voorzieningen daarvoor financiële ondersteuning nodig hebben. Wij gaan ervan uit dat daaraan bestede middelen nog steeds aanzienlijk geringer zullen zijn dan de kosten van individuele professionele hulp.

Aandacht voor communicatie

De in het Strijdplan aangekondigde maatregelen zullen aanzienlijke gevolgen hebben voor een deel van onze inwoners. Daarnaast neemt het beroep op het sociale netwerk van inwoners, op mantelzorgers en vrijwilligers toe. Wij pleiten voor een zorgvuldige en intensieve voorlichtingscampagne om duidelijkheid te creëren over de genomen maatregelen en om draagvlak in de samenleving te bevorderen.

Bewaken van de gevolgen van de maatregelen

Wij vinden het belangrijk om de effecten van de genomen maatregelen te monitoren, zowel voor wat betreft de realisatie van de beoogde besparingen als de gevolgen voor de cliënten. Wanneer ongewenste neveneffecten optreden moet er een mogelijkheid zijn voor bijsturing.

Ter afsluiting

Wij willen er met klem voor pleiten, het nadenken over het versterken en structureel beheersbaar maken van onze lokale sociale voorzieningen door te laten gaan. De financiële crisis die aanleiding is tot het opstellen van het Strijdplan maakt nog eens duidelijk hoe nodig dat is. “Never waste a good crisis”, mooier kunnen we het in het Nederlands niet zeggen. De Adviesraad wil daar onverminderd zijn bijdrage aan blijven leveren.

Met vriendelijke groet,

Wouter Verschuur, Voorzitter

Joost Wagenmakers, Secretaris